

עפ"ת (חיפה) 205-02-25 - מוסטפא סרסור נ' מדינת ישראל

עפ"ת (חיפה) 205-02-25 - מוסטפא סרסור נ' מדינת ישראל מחוזי חיפה

עפ"ת (חיפה) 205-02-25

מוסטפא סרסור

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[15.04.2025]

כבוד השופט אינאס סלאמה

פסק דין

1. לפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה בפ"ל 9860-08-24 מיום 9.1.2025 במסגרתו, בין היתר, הוטלו על המערער עונשים של מאסר בפועל לתקופה של 19 חודשים (תוך הפעלה של מאסר תנאי), מאסר מותנה ופסילה בפועל של רישיון הנהיגה לצמיתות. זאת, לאחר שהמערער הורשע על פי הודאתו, בעבירות של "נהיגה בזמן פסילה (מ-3 תיקים שונים), נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף עת פקע רישיונו ביום 15.6.88 וללא תעודת ביטוח בת תוקף".

בהודעת הערעור צוין, כי "הערעור מופנה כנגד חומרת העונש ובפרט כנגד ההחלטה לפסול את המערער מלנהוג ברכב לצמיתות" (ההדגשה - במקור).

2. טענתו העיקרית של המערער היא, כי בית המשפט קמא שגה עת הורה על פסילתו לצמיתות (החלטה ש"בטעות יסודה"), ולחלופין כי מדובר בהחלטה שמחמירה עם המערער באופן קיצוני. לפי המערער, בגזר דינו של בית המשפט קמא נפלה שגגה עת קבע כי "מתקיימים התנאים המאפשרים לו לפסול את המערער לצמיתות, בין היתר בשל העובדה כי בהרשעתו האחרונה לפני כן הוא נפסל למשך 10 שנים מכוח סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה, ואולם עיון בגזר הדין מההרשעה האחרונה נושא תיק פל"א 272-08-21 מלמד כי אמנם הוטלה על המערער פסילה למשך 10 שנים, אך עונש זה לא נקבע בגדרי הפעלת הסמכות הקבועה בסעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה, אם כי מדובר בעונש פסילה שהוטל בהתאם להסדר טיעון סגור בין הצדדים" (גזר הדין בתיק מס' 272-08-21 בבית המשפט לתעבורה במחוז מרכז ייקרא גם: "גזר הדין המקורי". התיק עצמו ייקרא: "התיק המקורי").

המערער סבור, כי סעיף 40א(א)(2) לפקודה, "שמכוחו פסל בית המשפט קמא את המערער לצמיתות, קובע כי סמכותו זו של בית המשפט כפופה לאמור בסעיף 40א(א)(1) לפקודה ולפיו רק אם גזר בית המשפט בעבר עונש פסילה מכוח סעיף זה במפורש, יהיה ניתן בעתיד ובכפוף לעיתוי העבירה הנוספת, לפסול את הנאשם לצמיתות".

3. לפי המערער, "עיון בפרוטוקול הדיון מהרשעתו האחרונה של המערער עובר לגזר דינו של בית המשפט קמא מעלה, כי בית המשפט לא קבע כי עונש הפסילה למשך 10 שנים הוא עונש החובה שנגזר מהוראת סעיף 40א(א)(1) והחלטתו בעניין זה נעדרת כל הנמקה". אמנם, ב"כ המאשימה "הפנה להוראות סעיף 40א לפקודת התעבורה, אך לא ברור אם כוונת הצדדים הייתה כי עונש הפסילה המוסכם מקורו בהוראות סעיף 40א(א)(1) או שמא מדובר בעונש סגור כחלק מהסדר טיעון".

הואיל והלכה היא "כי יש לנקוט בפרשנות מצמצמת כאשר מדובר בהוראת חוק הקובעת עונשי מינימום", ובשים לב לכך כי גזר הדין נעדר כל הנמקה או התייחסות לתחולתו של הסעיף הנ"ל, לא היה מקום לפסול את המערער לצמיתות. לא זו אף זו, שומה היה על בית המשפט קמא לשקול חריגה לקולא בעונש, "וכן לשקול חפיפה מסוימת בין תקופות הפסילה הקיימות", ובכך להותיר למערער סיכוי להשתקם על ידי הוצאת רישיון נהיגה כדין בסיום ריצוי הפסילה. לפי המערער, עסקינן בעונש שאינו שגרתי אלא בעונש קיצוני ששמור למקרים חריגים אשר עניינו אינו נמנה עליהם.

4. בדיון לפניי חזר ב"כ המערער על נימוקי הערעור וציין, כי מדובר "באיש חינוך, מנהל בית ספר לשעבר, שכל ההסתבכויות שלו הן בגין נהיגה בפסילה והוא נדון לעונש מאסר משמעותי". מתוך הבנה לעבר שלו, המערער אינו משיג על רכיב עונש המאסר, אך בהחלט רואה קושי לגבי הפסילה. הסנגור חזר וטען, שיש להחיל פרשנות מצמצמת מאוד להוראות החוק, כך שכאשר גזר הדין המקורי אינו נוקט במפורש וגם לא במשתמע כי הפסילה הינה על סמך סעיף 40א(א)(1) לפקודה, "אז אין לטעמנו מקום להפעיל את הסנקציה שבסעיף קטן 2". לחלופין טען הסנגור, כי מדובר בעונש "קיצוני מאוד" שנסיבות עניינו מחייבות לסטות ממנו לקולא. עוד נטען, כי המערער השתלב בקבוצת טיפול יעודית לעברייני נהיגה במסגרת בית הסוהר. הסנגור עתר עוד לחלופין, כי תישקל חפיפה חלקית בין עונש הפסילה לבין "העונשים שעומדים כעת נגד המערער".

5. ב"כ המשיבה התנגד לערעור וביקש לדחות אותו. הוא הגיש גיליון הרשעות קודמות של המערער בתעבורה וציין, כי לפי המשיבה, צדק בית המשפט קמא בפרשנות שנתן לסעיף 40א לפקודה, שכן העונש שהוטל על המערער הוטל מכוח סעיף 40א(א)(1), כך שמתקיימים התנאים להפעלת ס"ק (2). גם באשר לעתירה החילונית, המשיבה התנגדה, מה עוד שבית המשפט קמא "התייחס לעניין חריגה מהדרישות בחוק וקציבה של עונש אחר. בעניינו לא מתקיימים התנאים הללו". לעניין השיקום נטען, כי מדובר במי שיש לו עבר תעבורתי מכביד ולא בכדי קבע המחוקק עונש של פסילה לצמיתות.

6. בהמשך לדיון, הונח לפניי מסמך מאת שירות בתי הסוהר, אגף הטיפול והשיקום בבית סוהר דקל, לעניין השתלבותו של המערער "בקבוצות שינוי דפוסים אשר עוסקת בסיפור מעגל העבירה ועיבוד העבירה וכן קבוצת יחסים", זאת לצד קבוצות עצמאיות אותן מעבירים המטופלים ובקבוצות פסיכו-חינוכיות. דיון והכרעה

7. לאחר שנתתי דעתי לטיעוני הצדדים ולאחר שעיינתי בתיק אשר התנהל לפני בית המשפט קמא ובהודעת הערעור על צרופותיה, וכן לאחר שנתתי דעתי לפסיקה אליה הפנה המערער, למסמך שב"ס ולגזר הדין המקורי, שוכנעתי כי אין מקום להתערב בעונש הפסילה בפועל שהוטל על המערער.

8. הלכה רבת שנים היא, כי אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש אשר הושת על ידי הערכאה הדיונית. זאת, להוציא מקרים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כל אימת שהעונש אשר הוטל על ידי הערכאה הדיונית חורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו למשל ע"פ 6068/21 מדינת ישראל נ' פקיה, פסקה 11 (19.12.2021), וכן ע"פ 8483/16 ועדיה נ' מדינת ישראל, פסקה 82 (25.10.2018)).
9. בעניינו, בית המשפט קמא קבע מפורשות, כי הוראות סעיף 40א(א)(2) לפקודת התעבורה (להלן ולעיל גם: "הפקודה") חלות בעניינו של המערער, הואיל והוא הורשע בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, בה בעת שהוטלה עליו פסילה מכח סעיף 40א(א)(1) והוא ביצע את העבירות מושא עניינו בפרק הזמן של "עד שנתיים" ממועד הפסילה. סבורני, כי צדק בית המשפט קמא בקביעתו זו.
10. עיון בתיק המקורי בו נגזר דינו של המערער לפסילה למשך 10 שנים, מראה כי בטיעוניו לעונש, הפנה ב"כ המאשימה לסעיף 40א לפקודה ועתר כי תושת על המערער פסילה למשך 10 שנים בהתאם לסעיף זה (כלשונו: "פסילה בפועל של 10 שנים לפי סעיף 40א לפקודה"). לא זו אף זו, הטיעון האמור היה אף "במסגרת ההסדר". קרי - הסדר הטיעון אליו הגיעו המערער והמאשימה באותו תיק. זאת, כעולה משורות 14 - 15 בעמוד 2 לפרוטוקול הדיון מיום 2.8.2021 בתיק המקורי.
- זאת ועוד, ב"כ המערער שם ביקש אף הוא "לכבד את ההסדר", ומכל מקום לא חלק על תחולתו של סעיף 40א ועל אזכורו בדברי ב"כ המאשימה.
11. בגזר דינו, ציין בית המשפט לתעבורה במחוז מרכז, כי לאחר שהתחשב בטיעוני הצדדים, שקל את מהות ההסדר, לרבות עברו התעבורתי של המערער, וכל שיקול רלוונטי אחר, החליט הוא לכבד את הסדר הטיעון, ובין היתר, גזר על המערער עונש פסילה בפועל למשך 10 שנים.
- ברי אפוא, כי עונש הפסילה שהוטל על המערער הינו מכח סעיף 40א(א)(1) לפקודת התעבורה. פועל יוצא מכך, שקביעתו של בית המשפט קמא בגזר הדין מושא הערעור לעניין תחולתו של סעיף 40א(א)(2) בדין יסודה. בכגון דא, אין בנמצא כל פרשנות אחרת שיש בה כדי להביא למסקנה שונה כפי שעותר המערער.
12. ניסיונו של המערער להיתלות בכך שבית המשפט לתעבורה בגזר הדין המקורי לא ציין במפורש בעת פסילתו לתקופה של 10 שנים, כי פסילה זו היא מכח סעיף 40א(א)(1) לפקודה, אינו מתעלם רק מטיעוני ב"כ המאשימה, אליהם הצטרף ב"כ המערער, אלא גם מהאמור בגזר הדין עצמו כאשר בית המשפט מונה את העבירות בהן הורשע המערער עובר למועד גזר הדין ושמקיימות הלכה למעשה את תנאי סעיף 40א(א)(1) לעניין הרשעתו "לפחות פעמיים" בעשר השנים שקדמו למועד ביצוע העבירה בגינה נגזר דינו, בעבירה של נהיגה בזמן פסילה (עמוד 3 לגזר הדין, שורות 9 - 15).

יש לדחות אפוא את טענתו של המערער לפיה לא היה מקום לגזור את דינו לפסילה לצמיתות מכח סעיף 40א(א)(2) לפקודת התעבורה.

13. אשר לעתירה החלופית, ובהינתן התקיימות התנאים שבסעיף 40א(א)(2) לפקודה, האפשרות כי בית המשפט יסטה מפסילת החובה - לצמיתות, ויורה על פסילה לתקופה קצרה יותר, מתקיימת "בנסיבות מיוחדות שיפרש [בית המשפט] בגזר הדין", ובלבד "ששוכנע כי אין בהמשך הנהיגה על ידי הנאשם משום סכנה לציבור" (סעיף 40א(ג)(1) לפקודה). לא מצאתי כי עניינו של המערער חוסה תחת הגדרה זו. זאת, הן בשים לב לעבר התעבורתי הכבד (ראו טמ/1) והן בשים לב להישנות העבירות בהן הורשע, וחרף הליכי הטיפול אותם עובר המערער במסגרת בית הסוהר. בעניין זה, אין לי אלא לחזור על קביעותיו של בית המשפט קמא, לפיהן, המערער בחר "שלא לאחוז באף לא קצה חבל אחד שהושלך לעברו במרוצת השנים, לרבות בתיק זה - תסקיר שירות המבחן שניתן בעניינו בשלב מתקדם של ההליך שלילי ביותר, העריך סיכון גבוה להשנות התנהגות פורצת גבול בתחום התעבורה ונעדר המלצה שיקומית וטיפולית שיש בה להפחית מרמת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד. ועל כך יש לומר בשים לב לגילו של הנאשם ולעברו - אם לא עתה, אימתי?".

בהמשך קבע בית המשפט קמא, כי "החזרתיות מלמדת כי מדובר בעבריין תעבורה סדרתי המבצע את העבירות החמורות ביותר בפקודת התעבורה כשמאסרים קודמים ועונשים מותנים לא מרתיעים אותו ואין בנמצא הליך שיקומי, אשר הפחית או עשוי להפחית ממסוכנותו. שימת לב מיוחדת לעובדה כי הנאשם נתפס נוהג בכביש 65, עורק תחבורה ראשי בשעת בוקר עת רוחש הכביש תנועה רבה.

לאמור יש להוסיף, כי הנאשם ריצה בעבר מאסר משמעותי (13 חודשים) בגין עבירות דומות, מאסר ממנו השתחרר כ- 3 שנים לפני המקרה הנדון. עונש המוצא אם כן, חייב לשקף אלמנט של החמרה, לאור כל האמור לעיל. הנאשם לא הבין ועודנו לא מבין, כך נראה למצער, את החומרה במעשיו. מעשיו מלמדים כי הוא לא ניסה לחזור לדרך הישר ולא הוצג שום נימוק אשר יש בו כדי ללמד על שיקום אמיתי" (ההדגשות לא במקור - א' ס').

14. דברים אלה של בית המשפט קמא מקובלים עליי. אין לומר, אפוא, כי אין בהמשך נהיגתו של המערער משום סכנה לציבור. אין בפנינו גם "נסיבות מיוחדות" שיש בהן כדי להצדיק את ההקלה המבוקשת. השתתפותו של המערער בקבוצות הטיפוליות במסגרת בית הסוהר, אינה ערובה כי לא יחזור לסורו. על אחת כמה וכמה כשהמערער עדיין "נמצא בראשית דרכו במחלקה" והגם שנראה כי "נתרם משילובו".

15. בסופו של יום, בחינת התוצאה העונשית בעניינו מעלה, כי העונש הכולל שהוטל על המערער אין בו משום חריגה קיצונית ובלתי סבירה מנורמת הענישה המקובלת.

אף שעונש פסילה לצמיתות אינו עונש שגרתי, אלא שבנסיבות עניינו לשון הסעיף ברורה, ובהעדר נסיבות מיוחדות, אין מנוס מענישה זו. משכך, אין לומר כי מדובר בעונש חריג בחומרתו ואין גם לומר כי בגזר הדין נפלה טעות כלשהי המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.

סוף דבר

16. השורה התחתונה מכל האמור היא, שהערעור נדחה.

גזר דינו של בית המשפט קמא על כל חלקיו, עומד על כנו.

מזכירות בית המשפט תשלח עותק פסק הדין לצדדים כמקובל.

ניתן היום, י"ז ניסן תשפ"ה, 15 אפריל 2025, בהעדר הצדדים, בהסכמה.